

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА БОТАНІКИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до навчальної практики з квітникарства
та декоративної дендрології**

**для студентів спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БОТАНІКИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до навчальної практики з квітникарства
та декоративної дендрології**

**для студентів спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»**

УДК 712:378.091.12:005.963.3(076)

Рекомендовано до друку Вченою радою біологічного факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова
Протокол № 2 від 12.10.2021 року

Укладачі:

к.б.н. Назарчук Ю. С., к.б.н. Бондаренко О.Ю.

Рецензенти:

Л. В. Левчук, кандидат біологічних наук, директор Ботанічного саду Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

С. Я. Підгорна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Н191 **Назарчук Ю. С.** Методичні вказівки до навчальної практики з квітництва та декоративної дендрології для студентів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» / Ю. С. Назарчук, О. Ю. Бондаренко. – Одеса : Видавець С. Л. Назарчук, 2021. – 48 с.

Методичні вказівки містять основні положення щодо змісту, організації та порядку проходження практики з квітництва та декоративної дендрології. Надано рекомендації щодо оформлення гербарію, звітної документації та ін. Призначено для студентів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» всіх форм навчання.

УДК 712:378.091.12:005.963.3(076)

© Назарчук Ю. С., Бондаренко О.Ю., 2021
© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	5
2. Організація проведення практики	6
3. Зміст практики	8
4. Підведення підсумків практики	18
5. Рекомендовані джерела	19
Додатки	20

Вступ

Навчальна практика з квітництва та декоративної дендрології займає важливе місце в системі професійної підготовки фахівців садово-паркового господарства. Вона входить до навчального плану студентів біологічного факультету ОНУ, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство. Практика базується на попередніх знаннях студентів, отриманих під час вивчення дисциплін «Ботаніка», «Декоративна дендрологія та дендропроєктування», «Основи екології», «Квітництво і газони» та ін. та покликана закріпити, розширити та поглибити знання студентів про деревні та квітково-декоративних рослини, отримані на лекціях та лабораторно-практичних заняттях.

Важливим при проведенні практики є принцип цілісності біологічних систем, в тому числі і антропогенного походження – студенти мають змогу повно і наочно пізнати взаємодію рослини й середовища та пристосування рослин до мінливих факторів середовища. За час практики в студентів закріплюються й формуються основи екологічного світогляду; на конкретних прикладах вони мають змогу ознайомитись з сучасними поглядами на структуру й функції біоценозів, угруповань і екосистем в умовах штучно створених та природних трансформованих насаджень.

Знання та вміння, що отримують студенти після проходження курсу можуть використовуватись при подальшому вивченні загальних дисциплін, таких як «Агротехніка в садово-парковому господарстві та садівництві», «Технології вирощування садивного матеріалу та розмноження рослин», «Збудники хвороб та шкідники декоративних рослин», «Реконструкція та реставрація садів та парків» та ін.

1. Загальні положення

Навчальна практика з квітникарства та декоративної дендрології сприяє ознайомленню студентів із різноманітністю декоративних деревних та квітково-декоративних рослин, що використовуються в насадженнях, формуванню навичок визначення систематичної приналежності, проведення оцінки біологічної відповідності видового складу деревних рослин щодо конкретних умов зростання; здійснення підбору асортименту рослин з урахуванням їх біологічних, екологічних та декоративних властивостей. Студенти ознайомлюються з методиками розмноження і вирощування деревних та квітково-декоративних культур захищеного і відкритого ґрунту та доглядом за конкретними культурами.

Мета практики полягає у поглибленні та закріпленні знань і вмінь студентів з морфології та систематики деревних та квітково-декоративних рослин, їх декоративних особливостей, формування практичних навичок щодо перспектив їх використання у садово-паркових насадженнях, а також засвоєнні методик розмноження і вирощування квітково-декоративних культур захищеного і відкритого ґрунту.

Завдання практики:

1. Набути навичок з дослідження в природних умовах різних видів деревних та квітково-декоративних рослин, а саме навчитися розпізнавати їх з урахуванням окремих фаз росту та розвитку, умов та місць зростання;
2. Набути знання та практичні вміння щодо використання декоративних якостей основних культиварів деревних та квітково-декоративних рослин, характерних для зеленого будівництва м. Одеси;
3. Набути навичок визначення широко розповсюджених в міському озелененні деревних та квітково-декоративних рослин за формою крони, листям, квітами і т.ін.;
4. Ознайомити студентів із проявами взаємного впливу рослин та їх взаємодії з мікрокліматичними умовами середовища;
5. Набути знань та практичних вмінь з питань організації тепличних господарств, агротехніки розмноження і вирощування квітково-декоративних культур захищеного і відкритого ґрунту;

6. Сприяти розвитку спостережливості, вміння аналізувати матеріал, навичок самостійної роботи.

Навчальна практика з квітникарства та декоративної дендрології проходить на території:

- кафедри ботаніки ОНУ імені І. І. Мечникова;
- ботанічного саду імені академіка В.І. Липського ОНУ імені І. І. Мечникова;
- парків та скверів м. Одеси.

2. Організація проведення практики

Керівник практики заздалегідь попереджує студентів про дату початку практики та ознайомлює їх із наказом ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова про проведення практики та її терміни. Перед початком практики передбачається проведення загальних зборів керівника практики зі студентами. На зборах вирішуються організаційні питання, студентів ознайомлюють з робочою програмою, метою та завданнями практики, проводять інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, ознайомлюють з правилами ведення необхідної документації (щоденник, звіт), інформують про тривалість робочого часу на практиці.

Для виконання роботи студентам доцільно об'єднатися у групи (бригади) по 3-4 особи у кожній. Під час практики студенти приймають участь в екскурсіях де студенти збирають рослини для подальшого визначення та виготовлення гербарію. Подекуди, як то у ботанічному саду м. Одеси, або на територіях природно-заповідних об'єктів (парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва), слід пам'ятати, що збирати рослини тут категорично забороняється: можна зробити опис або фотографію.

Основні обов'язки керівника практики та студентів

Керівник практики:

1. Забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику: проводить інструктаж про порядок проходження практики та техніки безпеки, розподіляє студентів по бригадам та визначає бригадирів, надає необхідні

документи (щоденники, індивідуальне завдання, методичні рекомендації та ін.);

2. Повідомляє студентам про форму звітності з практики, яку прийнято на кафедрі, а саме: подання щоденника та зібраного матеріалу (систематичний гербарій деревних та квітково-декоративних рослин);
3. Забезпечує високу якість проходження практики згідно з програмою;
4. Контролює забезпечення нормальних умов праці студентів;
5. Контролює виконання студентами правил поведінки на екскурсіях та в лабораторіях кафедри, веде або організовує ведення контролю за відвідуванням студентами екскурсій і занять;
6. Подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення навчальної практики студентів.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

1. Одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
2. Своєчасно приступити до практики;
3. У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника;
4. Вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки;
5. Нести відповідальність за виконану роботу;
6. Своєчасно здати необхідну документацію та скласти залік з практики.

У період практики студенти працюють по 6 годин кожного дня. Викладачі-керівники практики щоденно перевіряють присутність студентів та обсяг проведеної ними роботи. Кожна бригада веде щоденник з виконаної роботи. Після проходження практики студенти здають залік групі викладачів – керівників практик.

3. Зміст практики

Програмою передбачено проведення екскурсій, камеральної обробки зібраних матеріалів, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань студентами.

За час проведення практики студенти повинні зібрати деревні та квітково-декоративні рослини у польових умовах та визначити їх в умовах лабораторії. Під час екскурсій студенти збирають та первинно оброблюють означені рослини, готують тимчасову етикетку, де відмічають місце збору, місцезнаходження, дату збору та назву рослини або номер, під яким об'єкт записаний у щоденнику. Усі зібрані рослини повинні бути визначеними, для чого студенти вчаться працювати з різними визначниками, правильно оформлювати етикетки.

Після проведення всіх запланованих на час проведення практики робіт, студенти повинні здати гербарій з 50 видів рослин (30 деревних, 20 квітково-декоративних) оформлений згідно правил, та знати латинські та українські назви цих рослин. Окрім цього, студенти мають знати латинські та українські назви рідкісних та зникаючих видів рослин різних рівнів охорони, які можуть використовуватись в якості декоративних. Також кожен студент здає опис технології вирощування посадкового матеріалу певного культивару квітково-декоративних культур, або технологічну карту догляду за певною квітково-декоративною культурою.

Кожна бригада здає щоденник практики та підготовлений гербарій (згідно двох завдань), при здачі якого студенти повинні знати назви видів рослин, що входять до його складу, а також технологію вирощування посадкового матеріалу певного культивару або технологічну карту догляду за певною квітково-декоративною культурою.

Основні теми, що розглядається в ході практики:

Тема 1. Техніка безпеки та запобігання нещасних випадків під час практики

Ознайомлення з нормативними документами, щодо подальшої роботи під час практики. Інформування щодо мети та завдань практики, правил та методів роботи з обладнанням, екіпіровкою, інструментами та ін. Складання плану та графіку роботи бригад.

Інструкція з техніки безпеки

1. Під час всієї практики необхідно уважно слухати викладача, обов'язково виконувати всі належні вимоги, не порушувати дисципліну.
2. Не користуватися несправними приборами, обладнанням, як у польових, так і у лабораторних умовах; слід обережно поводитися із необхідними інструментами для збору та роботи з рослинами (секатор, ніж, препарувальні голки, пила, лопатка тощо).
3. У випадку травматизму, обов'язково звернутися до викладача. При поганому самопочутті обов'язково інформувати викладача перед початком роботи; про будь-які ліки, вживані під час роботи – необхідно повідомляти відповідальну особу.
4. Для робіт обов'язково мати відповідний одяг та взуття, хустку (капелюх та ін.) для захисту від сонця, а також для захисту від кліщів, та подряпин від чагарників і жорсткої трави;
5. Бажано звертати увагу викладача на рослини, які хочете зібрати в гербарій, оскільки серед них можуть траплятися отруйні. Категорично забороняється куштувати плоди рослин, які можуть зустрічатися під час екскурсій;
6. Забороняється вживати їжу під час проведення робіт, з обережністю торкатися слизових оболонок, обличчя брудними руками, оскільки сік деяких рослин, наприклад *Conium* (болиголову) або рослин родини *Araceae* (Ароїдні) та ін. може бути отруйним. Крім того, слід звернути увагу на випадки індивідуальних алергічних проявів людей по відношенню до рослин, або їх частин;
7. При проведенні екскурсій обов'язково слід дотримуватися правил дорожньо-транспортного руху, не підходити близько до урвищ, проваль, обходити ями, канали тощо; не підходити близько до відкритих водойм – лише з дозволу викладача; при зборі зразків деревно-чагарникових рослин не залазити на дерева; не чіпати тварин, особливо диких чи бродячих;
8. Під час та після роботи важливо дотримуватися необхідних санітарно-гігієнічних норм: після робіт по розмноженню та догляду за рослинами, а також – гербаризації рослин та монтування гербарних матеріалів необхідно обов'язково вимити руки та обличчя з милом.

Тема 2. Збір і обробка матеріалу

Необхідне обладнання, методи роботи, особливості збору, фіксування та висушування деревних та квітково-декоративних рослин, монтування гербарного зразка, визначення видів.

Необхідне обладнання та методика роботи:

Під час екскурсії кожна бригада повинна мати гербарну папку з папером, інструменти для викопування та зрізання, поліетиленові пакети, близько 100 листків 8×10 см для тимчасових етикеток, олівці (ручки), а також прес, в який у лабораторії перекладаються рослини.

Гербарну папку (рис. 1 А) виготовляють з двох листів фанери або міцного картону за розмірами 35×50 см. На кожному листі необхідно прорізати по 4 отвори, у які просовують міцну мотузку, тасьму або ремінь. Гербарну папку можна отримати на кафедрі ботаніки, але можна і виготовити самостійно. Вона необхідна для безпосереднього збору екземплярів рослин на екскурсії. Прес призначений для висушування рослин (рис. 1 Б) (методику висушування див. нижче). Прес може бути дерев'яним або металевим. Папір газетний, фільтрувальний або інший, який добре поглинає вологу, звичайно має розмір 45×60 см і складається вдвічі.

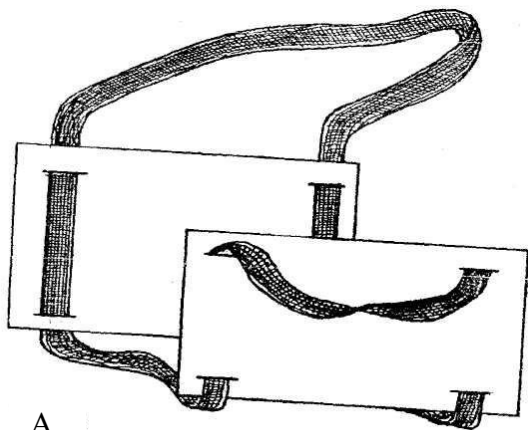
Інструменти для викопування рослин (лопата, ніж-лопатка) необхідні для збирання підземних органів: коріння, кореневищ, бульб, цибулин тощо. Інструменти для зрізання: секатор, гострий ніж – необхідні для заготівлі гілок деревних та чагарникових рослин. Для зберігання свіжозібраних рослин необхідні поліетиленові пакети або ботанізерки 40-50 см завдовжки і 30-40 см завширшки.

Крім того, для камеральної обробки зібраних матеріалів (на кожную бригаду) необхідно: зошит для щоденника, лупа, препарувальна голка, власне голка й котушка зелених чи білих ниток для монтування деревних та чагарникових елементів гербарію.

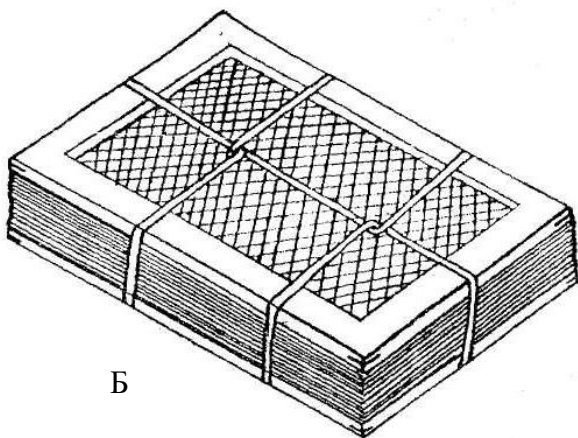
У бібліотеці необхідно взяти визначники для ідентифікації видової належності рослин різних відділів (Доброчаева та ін., 1987). Для оформлення гербарію необхідно використати аркуші чистого ватману (А3), роздрукувати отримані у гербарії кафедри фірмові чистові етикетки (рис. 2).

Методика збору. Рослини варто збирати у суху погоду. Зволожені дощем або росою рослини погано висихають та буріють.

Квіткові рослини збирають обов'язково у фазі цвітіння, а при можливості – і у фазі плодоношення, тобто з квітками та плодами. Без них – визначення рослин практично неможливе. У дводомних рослин, зокрема *Populus deltoides* (тополя дельтовидна) та ін. беруть чоловічі і жіночі особини.

А

Б

Рис. 1. А) Гербарна папка для збирання рослин під час екскурсій; Б) Гербарна сітка (прес) для висушування рослин.

Для гербаризації вибирають типові екземпляри середніх розмірів, які викопують з корінням та іншими підземними органами. Всі підземні частини обережно очищують від ґрунту. Зібрані рослини вкладають у газетний папір та у папку. Одночасно таку ж рослину кладуть у поліетиленовий пакет для подальшого визначення. Варто слідкувати, щоб частини рослин: коріння, гілки, верхівка не виглядали з папки, оскільки вони швидше сохнуть та обламуються.

Гербарій
<i>Одеського національного університету імені І.І. Мечникова</i>
Родина: _____
Назва: _____

Місце збору: _____
Дата збору: _____
Колектор: _____
Визначив: _____

Рис. 2. Зразок етикетки для оформлення гербарію

Високорослі трав'янисті рослини, як наприклад, *Miscanthus sinensis* (міскантус китайський) при вкладанні можна перегнути 2-3 рази. Середню частину таких рослин, якщо вона не є показовою, дозволяється видалити, використавши підземну та надземну (з квітами та плодами) частини.

Велике товсте коріння, кореневища або цибулини відразу розрізають вздовж або для висушування відрізають з середини тонку пластинку. З дерев та кущів зрізують гілки з квітами і плодами так, щоб вони не виходили за межі гербарного аркуша. Всі частини болотних рослин ретельно промивають, просушують фільтрувальним папером та вже суху рослину вкладають у папку.

Більшість водних рослин мають ніжні вегетативні органи, що при вийманні з води злипаються. Тому їх під водою кладуть на аркуш

цупкого паперу, розправляють та обережно виймають з води, тримаючи за край аркуша, даючи воді можливість стекти.

Разом з рослиною обов'язково треба вкладати тимчасову етикетку, для якої можна використовувати блокнотні аркушики, або попередньо нарізані фрагменти білого паперу. На кожній етикетці відмічають місце збору, місцезнаходження, дату збору та назву рослини, якщо вона відома, або номер, під яким рослина записана у щоденнику.

Приклад тимчасової етикетки:

Місце збору – м. Одеса, парк Перемоги Місцезростання – рабатка Дата збору – 17 червня 2019 року Назва рослини – Шавлія дібровна 'Caradonna'
--

Якщо взято частини однієї дуже великої рослини, яку важко розмістити на одному аркуші, слід написати декілька етикеток (відповідно до кількості гербарних аркушів), вказавши, що це є частини однієї рослини.

Розкладання та висушування рослин. Розбирати гербарні папки слід відразу ж після повернення з екскурсії. Тільки в крайніх випадках їх можна залишати до наступного ранку, але у прохолодному місці.

Рослини виймають з папки, ретельно чистять від сторонніх залишків та домішок інших рослин, обережно розправляють і в газетному папері укладають в прес. На гербарних аркушах рослини розміщують так, щоб розташування листків, бруньок, квітів та плодів на стеблі було помітним, а також, щоб хоч на одному листку було видно зворотній бік. Великі рослини обережно перегинають під гострим кутом (45°). Листки не повинні прикривати один одний, а квіти – бути у зморшках.

Якщо листків або гілок на пагоні дуже багато, видаляють їх частину, залишаючи основу гілок, черешків, квітконіжок. У тому випадку коли листки чи квіти налягають один на інший, необхідно відділяти їх прокладкою з фільтрованого або газетного паперу. Дуже товсті стебла або кореневища розрізають вздовж. Квіти повинні бути відкриті. Під них підкладають тонкий шар вати і таким же шаром

прикривають зверху. Особливо добре висушувати у ваті ніжні квітки *Malus* (яблуні), *Viola* (фіалок) та ін. рослин, що при звичайному висушуванні буріють та утворюють зморшки. Рослини із синіми квітами слід, для збереження кольору, сушити у фільтрувальному папері, який добу пролежав у насиченому розчині хлориду натрію, а потім був висушений.

У хвойних, що втрачають при висушуванні хвою, зокрема *Picea* (ялина), слід попередньо закріпити хвою на гілках. З цією метою гілку занурюють на декілька хвилин у гарячий рідкий столярний клей, а потім ставлять хвоїнками догори, щоб клей, стікаючи, досяг основи кожної хвоїнки. Закріплювати хвою можна також і за допомогою лаку для волосся.

Товсті бульби або цибулини рекомендується занурити в окріп або спирт, а потім розрізати на частини і розкласти для висушування, як звичайно.

Рослини, що накопичують воду в стеблі або листках, як *Sedum* (очиток) чи *Sempervivum* (молодило), треба спочатку занурити в окріп, а потім залишки води зняти фільтрувальним папером. Якщо цього не зробити, рослини будуть продовжувати рости і в гербарії, але приймуть потворну форму.

Колючі або жорсткі рослини перед висушуванням закладають між двома дошками або листами цупкого картону і кладуть під прес.

Акуратно розправлені на газетному папері рослини кладуть під прес так, щоб вони займали не лише середину листа, оскільки так вони погано висихають. Коли зібрані рослини складені під прес, його міцно зв'язують та ставлять на ребро. Заборонено сушити прес на сонці.

Щодня кожну рослину гербарію перекладають у сухий папір, а потім зв'язують прес ще щільніше. Вологий папір можна підсушити на повітрі і використати знову. Термін висушування гербарію становить 4-7 діб. Якщо не змінювати сушильний папір, рослини (особливо болотні, молоді чи зібрані в сиру погоду) можуть зіпсуватися, побуріти, вкритися пліснявою.

Щоб визначити, висохли рослини чи ні, досить їх підняти з гербарного листа. В такому положенні вони не мають хилитися або звисати. Для кращого збереження форми рослин висушування можна проводити у дрібному піску.

Монтування гербарного листа. Висушені рослини розміщують на аркуші цупкого паперу розміром 42×26 см і прикріплюють до нього вузькими смужками з паперу за допомогою клею ПВА. Оформлення гербарного листка вже проводилося студентами на першому курсу, при закріпленні знань на літній практиці з ботаніки. В правому нижньому кутку приклеюють постійну етикетку (рис. 2), розміром 10×8 см. На ній повинні бути вказані:

1. назва родини, до якої належить рослина: українською та латинською мовами;
2. повна назва виду рослини українською та латинською мовами; після латинської назви слід обов'язково вказати прізвище автора таксону;
3. місце збору рослини;
4. дату збору;
5. прізвище колектора (того, хто збирав);
6. прізвище того, хто визначав.

Пункти 3 та 4 переписують з чернетки, яку доцільно зберігати в тому ж гербарному аркуші.

Для кращого збереження гербарні листи вкладають в «сорочку» з прозорого чи непрозорого паперу. В таку «сорочку» можна вкладати і розділи гербарію (види певних родин, деревно-чагарників види або лише квітково-декоративні рослини тощо).

Визначення рослин бажано проводити на живому матеріалі. Для цього, під час екскурсії, одні й ті самі рослини збирають у поліетиленовий пакет одночасно із закладанням зразків у гербарну папку. Повернувшись з екскурсії, ці рослини ставлять у воду і по них проводять визначення. Методика роботи описана у всіх визначниках, перелік яких наведено у списку рекомендованої літератури.

Кожний студент повинен показати керівникові практики свої записи щодо ходу визначення родини, роду для відповідного виду. Наприклад:

Хід визначення **родини**: – 1 – 22 – 28 – 29 – 45 – 49 – 50 – 121 – 122 – 123 – 127 – 128 – 139 – 145 – 146 – 147 – 148 – 149 – *Lamiaceae* (Губоцвіті);

Хід визначення **роду**: 1 – 5 – 7 – 10 – 13 – 14 – 15 – 16 – 20 – 21 – 22 – 31 – 32 – 33 – 34 – *Lamium* L. (Глуха кропива);

Хід визначення **виду**: 1 – 2 – 4. – *Lamium purpureum* L. (глуха кропива пурпурова, яснотка пурпурная) (за «Определитель высших растений Украины», 1987).

Таким чином, визначено рослину виду *Lamium purpureum* L. з родини *Lamiaceae*.

Тема 3. Онтогенез та життєві форми деревних рослин.

Екскурсії в дендропарки та сквери. Вивчення характерних особливостей та життєвих форм деревних рослин. Визначення віку дерева. Фенологічні особливості деревних рослин.

Локації, дати проведення та зміст екскурсій під час навчальної практики визначаються керівником практики відповідно погодних умов, специфіки індивідуальних завдань студентів, можливостей компаній-партнерів та інших чинників. При цьому незмінними залишаються терміни практики.

Екскурсії організовуються з метою ознайомлення студентів з асортиментом деревних та квітково-декоративних рослин, який використовується в озелененні громадських територій та особливостями догляду за насадженнями різних типів; формування у студентів умінь спостерігати та бачити несприятливі чинники, які впливають на декоративні рослини різного віку, діагностувати фенологічні фази та ін. Екскурсії можуть бути тематичними – присвяченими певній групі рослин за систематичними або декоративними ознаками або комплексними, які охоплюють широке коло питань пов'язаних з використанням, доглядом, розмноженням декоративних рослин та ін.

Під час проведення екскурсій студенти збирають матеріал, який використовують для подальшої роботи тощо та заповнюють щоденники, де фіксують інформацію, роблять замальовки, записують необхідні відомості тощо.

Тема 4. Особливості вирощування посадкового матеріалу однорічних та багаторічних квітково-декоративних рослин.

Знайомство з особливостями агротехніки вирощування та розмноження квітково-декоративних рослин. Посів насіння. Вегетативне розмноження. Висадка посадкового матеріалу в квітники.

Знайомство з особливостями агротехніки вирощування та розмноження квітково-декоративних рослин проходить на базі ботанічного саду ОНУ імені І.І. Мечникова, де студенти можуть приймають участь в роботах щодо насіннєвого та вегетативного розмноження квітково-декоративних рослин. Опис технології вирощування посадкового матеріалу певного культивуру квітково-декоративних культур студенти описують в щоденнику згідно схеми, викладеній нижче:

- умови вирощування (світло, температура, режим зволоження та провітрювання та ін.);
- підготовка ґрунту (субстрату) для посіву насіння на розсаду або для живцювання;
- підготовка насіння до посіву, або заготовка живців;
- посів насіння (терміни та способи посіву, глибина закладення насіння, норми посіву, схеми посіву);
- посадка живців в касети (терміни живцювання, особливості підготовки живців, використання вкорінювачів);
- догляд за сіянцями (пікірування, полив, підживлення, регулювання режимів, загартовування) або вкоріненими живцями (полив, підживлення, регулювання режимів, обробка від шкідників та збудників захворювань)
- висадка у відкритий ґрунт (підготовка розсади, підготовка ґрунту, терміни посадки, правила посадки у квітник, схеми посадки, умови розміщення рослин у квітнику).

Тема 5. Особливості догляду за квітково-декоративними рослинами.

Догляд за рослинами. Створення технологічної карти догляду за певною квітково-декоративною культурою.

Під час практики студенти можуть приймають участь в роботах по догляду за квітково-декоративними рослинами на базі ботанічного саду ОНУ імені І.І. Мечникова. Догляд за квітниками може включати полив, прополювання, розпушування ґрунту, підживлення, прищипування та видалення відцвілих суцвіть, прибирання стебел з квітників, штикування, заходи захисту від хвороб і шкідників,

підстригання рослин, підв'язування рослин, викопування, сортування та ін.

Згідно завдання студенти мають розробити технологічну карту догляду за певною квітково-декоративною культурою (або квітником) за зразком, де повинні відобразити всі роботи та матеріали необхідні для утримання культури в квітнику протягом року.

№ з/п	Назва робіт	Од. вим.	Норма часу на од.	Кратн. опер.	Об'єм робіт	Засоби механізації	Матеріали
-------	-------------	----------	-------------------	--------------	-------------	--------------------	-----------

Тема 6. Оформлення звітів екскурсійних досліджень.

Звіти екскурсійних досліджень оформлюються в щоденнику після визначення зібраних видів. Для цього після записів зроблених безпосередньо під час екскурсій необхідно залишити місце для списку видів та культиварів, які зустріли протягом маршруту. При складанні списку необхідно вказувати приналежність рослини до родини.

Для ведення щоденника придатний загальний зошит. При оформленні записів за день, спочатку вказується повна дата (включаючи рік) спостережень, потім вказується місце, маршрут екскурсії або індивідуальне завдання, ПІБ керівника та перелік учасників. Під час проходження маршруту звертають увагу на типи насаджень парків або скверів, використані композиційні прийоми, декоративні особливості рослин; характеризується догляд за рослинами та відзначаються проблемні ситуації (аварійні дерева, неналежний догляд, розвиток шкідників та збудників захворювань, тощо). Всі означені записи надалі при підготовці до заліку.

4. Підведення підсумків практики

По закінченні практики студенти звітують про виконання програми практики.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання якості виконаних робіт та усного опитування під час практичних занять та екскурсій.

По закінченню практики студенти повинні представити:

1. Щоденник практики, де фіксується кожний день роботи: тема екскурсії, зібрані рослини, їх біологічні та екологічні характеристики;
2. Зібраний і відповідно оформлений гербарій 50 видів (30 деревних, 20 квітково-декоративних);
3. Знання українських і латинських назв 50 видів рослин;
4. Опис технології вирощування посадкового матеріалу культивуару квітково-декоративних культур або технологічну карту догляду за певною квітково-декоративною культурою;
5. Знання основних ботанічних термінів;
6. Знання рідкісних видів деревних та квітково-декоративних рослин, що охороняються у регіоні.

5. Рекомендовані джерела

1. Заячук В. Я. Дендрологія. – Львів: Априорі, 2008. – 656 с.
2. Доброчаева Д.Н., Котов М.И., Прокудин Ю.Н. Определитель высших растений Украины. – К.: Наукова думка, 1987. – 548 с.
3. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія. – К.: Вища шк., 2003. – 199 с.
4. Визначати злаки – легко! Методичні рекомендації для студентів, що проходять практику в Канівському природному заповіднику / О.В. Вашека, В.Л. Шевчик– К., 2016. – 39 с.
<https://docplayer.net/67928221-Viznachati-zlaki-legko.html>
5. Практикум по цветоводству / А.А. Чуви́кова, С.П. Потапов, Т.Г. Черных, А.А. Коваль; Под ред. С.П. Потапова. – М.: Колос, 1984. – 239 с.
6. Асортимент дерев, кущів та ліан для ландшафтного будівництва України / Укл. Кузнецов С.І., Кушнір А.І., Левон Ф.М. та ін. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. – 321 с.
7. Деревья Одессы / Коваленко С.Г., Немерцалов В.В., Васильева Т.В. – Одесса: «Освіта України», 2016. – 224 с.
8. Каталог садовых растений Bruns 2017-2018 года. – Bruns Pflanzen, 2017. – 1231 с.
9. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України про затвердження «Рекомендацій з розроблення технологічних карт з утримання зелених насаджень». Київ, 2008 : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0364662-08#Text> (дата звернення 31.08.2021).

**СПИСОК ВИДІВ КУЛЬТИВОВАНИХ РОСЛИН,
ЯКІ МОЖНА ЗУСТРІТИ ПІД ЧАС ЕКСКУРСІЙ**

Назва		
Латинська	Українська	Російська
I. Голонасінні		
<i>Abies alba</i>	Ялиця біла, або європейська	Пихта белая, или европейская
<i>Abies concolor</i>	Ялиця одноколірна	Пихта одноцветная
<i>Abies koreana</i>	Ялиця корейська	Пихта корейская
<i>Abies nordmanniana</i>	Ялиця кавказська (Нордмана)	Пихта Нордмана, или кавказская
<i>Cedrus atlantica</i>	Кедр атлаский	Кедр атласский
<i>Cedrus deodara</i>	Кедр гімалайський	Кедр гималайский
<i>Cedrus libani</i>	Кедр ліванський	Кедр ливанский
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Кипарисовик Лавсона	Кипарисовик Лавсона
<i>Chamaecyparis pisifera</i>	Кипарисовик гороховий	Кипарисовик горохоплодный
<i>Cupressocyparis leylandii</i>	Купрессоципарис Лейланда	Купрессоципарис Лейланда
<i>Cupressus arizonica</i>	Кипарис аризонський	Кипарис аризонский
<i>Ginkgo biloba</i>	Гінкго дволопатеве	Гинкго двулопастный
<i>Ephedra distachya</i>	Ефедра двоколоса	Хвойник двуколосковый, эфедра
<i>Juniperus chinensis</i>	Ялівець китайський	Можжевельник китайский
<i>Juniperus communis</i>	Ялівець звичайний	Можжевельник обыкновенный
<i>Juniperus horizontalis</i>	Ялівець горизонтальний	Можжевельник горизонтальный
<i>Juniperus × pfitzeriana</i>	Ялівець середній, Пфіцера	Можжевельник средний, Пфицера
<i>Juniperus sabina</i>	Ялівець козацький	Можжевельник казацкий
<i>Juniperus scopulorum</i>	Ялівець скельний	Можжевельник скальный

<i>Juniperus virginiana</i>	Ялівець віргінський	Можжевельник виргинский
<i>Larix decidua</i>	Модрина європейська	Лиственница европейская, или опадающая
<i>Larix kaempferi</i>	Модрина Кемпфера (японська)	Лиственница японская
<i>Metasequoia glyptostroboides</i>	Метасеквойя гліптостробоподібна	Метасеквойя глиптостробовидная
<i>Picea abies</i>	Ялина звичайна (європейська)	Ель обыкновенная, или европейская
<i>Picea glauca</i>	Ялина сиза (біла, канадська)	Ель сизая, или канадская
<i>Picea omorika</i>	Ялина сербська	Ель сербская
<i>Picea pungens</i>	Ялина колюча	Ель колючая
<i>Pinus mugo</i>	Сосна гірська	Сосна горная
<i>Pinus nigra</i>	Сосна чорна (австрійська)	Сосна черная
<i>Pinus subsp. pallasiana</i>	Сосна чорна підвид Палласова (кримська)	Сосна Палласа (крымская)
<i>Pinus parviflora</i>	Сосна дрібноквіткова	Сосна мелкоцветковая
<i>Pinus strobus</i>	Сосна Веймута	Сосна веймутова
<i>Pinus sylvestris</i>	Сосна звичайна	Сосна обыкновенная
<i>Platycladus orientalis</i>	Широкогілочник східний	Плосковеточник восточный
<i>Pseudotsuga menziesii</i>	Псевдотсуга Мензіса	Псевдотсуга Мензиса, дугласия
<i>Sequoiadendron giganteum</i>	Секвойядендрон гігантський	Секвойядендрон гигантский
<i>Taxus baccata</i>	Тис ягідний	Тис ягодный
<i>Taxus × media</i>	Тис середній	Тис средний
<i>Thuja occidentalis</i>	Туя західна	Туя западная
<i>Thuja plicata</i>	Туя складчаста (велетенська)	Туя складчатая (гигантская)
Покритонасінні		
II. Деревя та чагарники		
<i>Acer campestre</i>	Клен польовий (паклен)	Клен полевой

<i>Acer ginnala</i>	Клен гіннала, або прирічковий	Клен приречный (клен гиннала)
<i>Acer monspessulanum</i>	Клен монпельійський (трилопатеви́й, французький)	Клен трехлопастной (монпельийский, французский)
<i>Acer negundo</i>	Клен ясенolistий	Клен ясенелистный (американский)
<i>Acer platanoides</i>	Клен гостролистий	Клен остролистый
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Клен псевдоплатановий, явір	Клен ложноплатановый или явор
<i>Acer saccharinum</i>	Клен цукристий (сріблястий)	Клен серебристый
<i>Acer tataricum</i>	Клен татарський	Клен татарский
<i>Aesculus × carnea</i>	Гіркокаштан м'ясочервоний	Конский каштан мясо- красный
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Гіркокаштан звичайний	Конский каштан обыкновенный
<i>Ailanthus altissima</i>	Айлант найвищий	Айлант высочайший
<i>Albizia julibrissin</i>	Альбіція ленкоранська	Альбиция ленкоранская
<i>Amelanchier canadensis</i>	Ірга канадська	Ирга канадская
<i>Amelanchier ovalis</i>	Ірга круглолиста	Ирга круглолистная
<i>Amygdalus communis</i>	Мигдаль звичайний	Миндаль обыкновенный
<i>Armeniaca vulgaris</i>	Абрикос звичайний	Абрикос обыкновенный
<i>Aronia melanocarpa</i>	Аронія чорноплoda	Арония черноплодная
<i>Berberis amurensis</i>	Барбарис амурський	Барбарис амурский
<i>Berberis julianae</i>	Барбарис Юліана	Барбарис Юлиана
<i>Berberis thunbergii</i>	Барбарис Тунберга	Барбарис Тунберга
<i>Berberis vulgaris</i>	Барбарис звичайний	Барбарис обыкновенный
<i>Betula pendula</i>	Береза повисла (бородавчаста)	Береза повислая
<i>Broussonetia papyrifera</i>	Брусонетія паперова	Бруссонетия бумажная
<i>Buddleja davidii</i>	Будлея Давида	Буддлея Давида
<i>Buxus sempervirens</i>	Самшит вічнозелений	Самшит вечнозеленый
<i>Callicarpa bodinieri</i>	Красивоягідник Бодинь'єра	Красивоплодник Бодиньера

<i>Caragana arborescens</i>	Карагана деревовподібна (жовта акація)	Карагана древовидная (акация желтая)
<i>Carpinus betulus</i>	Граб звичайний	Граб обыкновенный
<i>Caryopteris × cladonensis</i>	Крилогоріховик кладонський	Кариоптерис кладонский
<i>Castanea sativa</i>	Каштан їстівний	Каштан посевной
<i>Catalpa bignonioides</i>	Катальпа бігнонієвидна	Катальпа бигнониевидная
<i>Catalpa speciosa</i>	Катальпа чудова	Катальпа великолепная, или прекрасная
<i>Celtis australis</i>	Каркас південний	Каркас южный
<i>Celtis occidentalis</i>	Каркас західний	Каркас западный
<i>Cerasus avium</i>	Вишня пташина (черешня)	Черешня (вишня птичья)
<i>Cerasus tomentosa</i>	Вишня повстиста	Вишня войлочная
<i>Cerasus vulgaris</i>	Вишня звичайна	Вишня обыкновенная
<i>Cercis canadensis</i>	Церцис канадський	Церцис канадский
<i>Cercis siliquastrum</i>	Церцис європейський (юдине дерево)	Церцис европейский
<i>Chaenomeles japonica</i>	Хеномелес японський (японська айва)	Хеномелес японский (японская айва)
<i>Chaenomeles speciosa</i>	Хеномелес прекрасний	Хеномелес прекрасный
<i>Clematis recta</i>	Ломиніс прямий	Клематис прямой
<i>Cornus alba</i>	Дерен білий	Дерен белый
<i>Cornus florida</i>	Дерен квітучий	Дерен цветущий
<i>Cornus kousa</i>	Дерен коуса	Дерен коуза
<i>Cornus mas</i>	Дерен справжній, кизил	Кизил обыкновенный (мужской)
<i>Cornus stolonifera</i>	Дерен пагоносний	Дерен отпрысковый
<i>Cornus sanguinea</i>	Дерен криваво- червоний	Дерен кроваво-красный
<i>Corylus avellana</i>	Ліщина звичайна	Лещина обыкновенная
<i>Corylus colurna</i>	Ліщина деревоподібна (ведмежий горіх)	Лещина древовидная (орех медвежий)
<i>Corylus maxima</i>	Ліщина велика	Лещина крупная

<i>Cotinus coggygria</i>	Скумпія звичайна	Скумпия кожевенная
<i>Cotoneaster dammeri</i>	Кизильник Даммера	Кизильник Даммера
<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Кизильник горизонтальний	Кизильник горизонтальный
<i>Cotoneaster lucidus</i>	Кизильник блискучий	Кизильник блестящий
<i>Cotoneaster perpusillus</i>	Кизильник крихітний	Кизильник крошечный
<i>Cotoneaster salicifolius</i>	Кизильник верболистий	Кизильник иволлистный
<i>Cotoneaster × suecicus</i>	Кизильник гібридний	Кизильник гибридный
<i>Cotoneaster tomentosa</i>	Кизильник повстистий	Кизильник войлочный
<i>Crataegus monogyna</i>	Глід одноматочковий	Боярышник однопестичный
<i>Crataegus oxyacantha</i>	Глід колючий, або звичайний	Боярышник обыкновенный
<i>Cydonia oblonga</i>	Айва довгаста, або звичайна	Айва обыкновенная
<i>Cytisus scoparius</i>	Жарновець віниковий	Ракитник венечный
<i>Dasiphora fruticosa</i>	Перстач чагарниковий	Дазифора (лапчатка) кустарниковая
<i>Deutzia gracilis</i>	Дейція витончена	Дейция изящная
<i>Deutzia scabra</i>	Дейція шорстка	Дейция шершавая
<i>Diospyros virginiana</i>	Хурма віргінська	Хурма виргинская
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Маслинка вузьколиста (лох вузьколистий)	Лох узколистный
<i>Euonymus alatus</i>	Бруслина крилата	Бересклет крылатый
<i>Euonymus europaea</i>	Бруслина європейська	Бересклет европейский
<i>Euonymus fortunei</i>	Бруслина Форчуна	Бересклет Форчуна
<i>Euonymus japonica</i>	Бруслина японська	Бересклет японский
<i>Ficus carica</i>	Інжир, фігове дерево	Інжир дикий (фиговое дерево)
<i>Forsythia × intermedia</i>	Форзиція середня	Форзиция промежуточная
<i>Forsythia ovata</i>	Форзиція яйцеподібна	Форзиция овальнолистная
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ясен звичайний	Ясень обыкновенный (высокий)
<i>Fraxinus ornus</i>	Ясен білий (манний)	Ясень манный (белый)

<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	Ясен пенсильванський	Ясень пенсильванский
<i>Gleditsia triacanthos</i>	Гледичія звичайна	Гледичия трехколючковая
<i>Grossularia uva-crispa</i>	Агрус європейський	Крыжовник
<i>Gymnocladus dioicus</i>	Бундук дводомний	Гимнокладус двудомный (бундук канадский)
<i>Hamamelis</i> × <i>intermedia</i>	Гамамеліс середній (проміжний)	Гамамелис средний, или промежуточный
<i>Hamamelis virginiana</i>	Гамамеліс віргінський	Гамамелис виргинский
<i>Hibiscus syriacus</i>	Гибіск сирійський	Гибискус сирийский
<i>Hippophaë rhamnoides</i>	Обліпіха крушинова	Облепиха крушиновидная
<i>Hydrangea arborescens</i>	Гортензія деревоподібна	Гортензия древовидная
<i>Hydrangea macrophylla</i>	Гортензія великолиста	Гортензия крупнолистная
<i>Hydrangea paniculata</i>	Гортензія волотиста	Гортензия метельчатая
<i>Hydrangea quercifolia</i>	Гортензія дуболиста	Гортензия дуболистная
<i>Ilex aquifolium</i>	Падуб гостролистий	Падуб остролистый или обыкновенный
<i>Jasminum nudiflorum</i>	Жасмин голоквітковий	Жасмин голоцветковый
<i>Juglans nigra</i>	Горіх чорний	Орех черный
<i>Juglans regia</i>	Горіх волоський (грецький)	Орех грецкий
<i>Kerria japonica</i>	Керія японська	Керрия японская
<i>Koelreuteria paniculata</i>	Кельрейтерія волотиста	Кёльрейтерия метельчатая
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Кольквіція чарівна	Кольквиция прелестная
<i>Laburnum anagyroides</i>	Лабурнум анагіролистий (золотий дощ звичайний)	Бобовник анагирилистный (золотой дождь)
<i>Lavandula angustifolia</i>	Лаванда вузьколиста	Лаванда узколистная
<i>Ligustrum ovalifolium</i>	Бирючина овальнолиста	Бирючина овальнолистная
<i>Ligustrum vulgare</i>	Бирючина звичайна	Бирючина обыкновенная
<i>Liriodendron tulipifera</i>	Ліріодендрон тюльпановий	Лириодендрон тюльпановый

<i>Liquidambar styraciflua</i>	Ліквідамбар смолоносний	Ликвидамбар смолоносный (амбровое дерево)
<i>Lonicera edulis</i>	Жимолость їстівна	Жимолость съедобная
<i>Lonicera nitida</i>	Жимолость блискуча	Жимолость блестящая
<i>Lonicera tatarica</i>	Жимолость татарська	Жимолость татарская
<i>Louiseania triloba</i>	Луїзіанія трилопатева	Миндаль (луизеания) трехлопастный
<i>Lycium barbarum</i>	Повій звичайний	Дереза обыкновенная
<i>Maclura pomifera</i>	Маклюра яблуконосна	Маклюра оранжевая (яблоконосная)
<i>Magnolia grandiflora</i>	Магнолія великоквіткова	Магнолия крупноцветковая
<i>Magnolia kobus</i>	Магнолія кобус	Магнолия кобус
<i>Magnolia liliflora</i>	Магнолія лілієквіткова	Магнолия лилиецветная
<i>Magnolia × soulangiana</i>	Магнолія Суланжа	Магнолия Суланжа
<i>Magnolia stellata</i>	Магнолія зірчаста	Магнолия звездчатая
<i>Mahonia aquifolium</i>	Магонія падуболиста	Магония падуболистная
<i>Malus domestica</i>	Яблуня домашня	Яблоня домашняя
<i>Malus floribunda</i>	Яблуня рясоквітуча	Яблоня обильноцветущая
<i>Malus niedzwetskyana</i>	Яблуня Недзведзького	Яблоня Недзведского
<i>Malus toringo</i>	Яблуня торінго, Зібольда	Яблоня торинго, Зибольда
<i>Mespilus germanica</i>	Мушмула германська	Мушмула германская
<i>Morus alba</i>	Шовковиця біла	Шелковица белая
<i>Morus nigra</i>	Шовковиця чорна	Шелковица черная
<i>Paeonia suffruticosa</i>	Півонія деревоподібна	Пион древовидный
<i>Parrotia persica</i>	Паротія персидська (залізне дерево)	Парротия персидская
<i>Paulownia tomentosa</i>	Павловнія повстиста	Павлония войлочная
<i>Phellodendron amurense</i>	Бархат амурський	Бархат амурский
<i>Philadelphus coronarius</i>	Садовий жасмин корончастий	Чубушник венечный

<i>Philadelphus × lemoinei</i>	Садовий жасмин Лемуана	Чубушник Лемуана
<i>Physocarpus opulifolius</i>	Пухироплідник калінолистий	Пузыреплодник калінолистный
<i>Platanus × hispanica</i>	Платан іспанський (кленолистий)	Платан кленолистный (гибридный)
<i>Platanus occidentalis</i>	Платан західний	Платан западный
<i>Platanus orientalis</i>	Платан східний	Платан восточный
<i>Poncirus trifoliata</i>	Понцирус трилистий	Понцирус трехлисточковый
<i>Populus alba</i>	Тополя біла (срібляста)	Тополь белый (серебристый)
<i>Populus deltoides</i>	Тополя дельтовидна	Тополь дельтовидный
<i>Populus nigra</i>	Тополя чорна (осокір)	Тополь черный (осокорь)
<i>Populus nigra</i> var. <i>italica</i>	Тополя італійська (пірамідальна)	Тополь итальянский (пирамидальный)
<i>Populus simonii</i>	Тополя Симона (китайська)	Тополь Симона (китайский)
<i>Prunus avium</i>	Черешня	Черешня
<i>Prunus cerasifera</i> f. <i>pissardii</i>	Слива Піссарда	Слива Писсарда
<i>Prunus divaricata</i>	Слива розлога (алича)	Слива растопыренная (алыча)
<i>Prunus × domestica</i>	Слива домашня	Слива домашняя
<i>Prunus glandulosa</i>	Вишня залозиста	Вишня железистая
<i>Prunus laurocerasus</i>	Лавровишня лікарська	Лавровишня лекарственная
<i>Prunus persica</i>	Персик звичайний	Персик обыкновенный
<i>Prunus serotina</i>	Черемха пізня	Черемуха поздняя
<i>Prunus serrulata</i>	Слива дрібнопильчаста	Слива мелкопильчатая
<i>Prunus spinosa</i>	Слива колюча, терен	Слива колючая (терн)
<i>Prunus tomentosus</i>	Вишня повстиста	Вишня войлочная
<i>Pyracantha coccinea</i>	Піраканта яскраво- червона	Пираканта ярко-красная
<i>Pyrus calleryana</i>	Груша Кальєра	Груша Кальєра
<i>Pyrus communis</i>	Груша звичайна	Груша обыкновенная

<i>Pyrus salicifolia</i>	Груша верболиста	Груша иволистная
<i>Quercus robur</i>	Дуб звичайний (черешчатий)	Дуб черешчатый (обыкновенный)
<i>Quercus rubra</i>	Дуб червоний	Дуб красный
<i>Rhamnus cathartica</i>	Жостір проносний	Крушина слабительная
<i>Rhus typhina</i>	Сумах оленерогий (оцтове дерево)	Сумах оленерогий (пушистый)
<i>Ribes aureum</i>	Смородина золотиста	Смородина золотистая
<i>Ribes nigrum</i>	Смородина чорна	Смородина черная
<i>Ribes sanguineum</i>	Смородина кров'яно- червона	Смородина кроваво- красная
<i>Robinia hispida</i>	Робінія щетиниста	Робиния щетинистоволосая
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Робінія звичайна (біла акація)	Робиния ложноакациевая
<i>Robinia viscosa</i>	Робінія клейка	Робиния клейкая
<i>Rosa canina</i>	Шипшина звичайна (собача)	Шиповник собачий
<i>Rosa multiflora</i>	Троянда багатоквіткова	Роза многоцветковая
<i>Rosa rugosa</i>	Троянда зморшкувата	Шиповник морщинистый
<i>Rubus caesius</i>	Ожина сиза	Ежевика сизая
<i>Rubus idaeus</i>	Малина звичайна	Малина обыкновенная
<i>Rubus odoratus</i>	Малина запашна	Малина душистая
<i>Salix alba</i>	Верба біла	Ива белая
<i>Salix babylonica</i>	Верба вавілонська	Ива вавилонская
<i>Salix caprea</i>	Верба козяча	Ива козья
<i>Salix integra</i>	Верба цілолиста	Ива цельнолистная
<i>Salix matsudana</i>	Верба Матсуди	Ива Матсуды
<i>Salix purpurea</i>	Верба пурпурова	Ива пурпурная
<i>Sambucus nigra</i>	Бузина чорна	Бузина черная
<i>Sambucus racemosa</i>	Бузина червона	Бузина красная (кистистая)
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	Горобинник горбинолистий	Рябинник рябинолистный
<i>Sorbus aucuparia</i>	Горобина звичайна	Рябина обыкновенная

<i>Sorbus intermedia</i>	Горобина проміжна (шведська)	Рябина промежуточная, или шведская
<i>Spiraea × arguta</i>	Таволга загострена	Спирея острозазубренная
<i>Spiraea × billardii</i>	Таволга Білларда	Спирея Билларда
<i>Spiraea × cinerea</i>	Таволга сіра	Спирея серая
<i>Spiraea japonica</i>	Таволга японська	Спирея японская
<i>Spiraea × vanhouttei</i>	Таволга Вангутта	Спирея Вангутта
<i>Stephanandra incisa</i>	Стефанандра надрізанолиста	Стефанандра надрезаннолистная
<i>Styphnolobium japonicum</i>	Стифнолобіум японський (софора японська)	Софора японская (стифнолобий японский)
<i>Symphoricarpos albus</i>	Сніжнягідник білий	Снежноягодник белый
<i>Symphoricarpos × doorenbosii</i>	Сніжнягідник Доренбоза	Снежноягодник Доренбоза
<i>Syringa × chinensis</i>	Бузок китайський	Сирень китайская
<i>Syringa josikae</i>	Бузок угорський	Сирень венгерская
<i>Syringa meyeri</i>	Бузок Мейєра	Сирень Мейера
<i>Syringa persica</i>	Бузок перський	Сирень персидская
<i>Syringa vulgaris</i>	Бузок звичайний	Сирень обыкновенная
<i>Tamarix tetrandra</i>	Тамарикс чотиричичинковий	Гребенщик (тамарикс) четырёхтычинковый
<i>Tilia cordata</i>	Липа серцелиста	Липа сердцелистная
<i>Tilia europaea</i>	Липа європейська	Липа европейская
<i>Tilia platyphyllos</i>	Липа широколиста	Липа крупнолистная
<i>Tilia tomentosa</i>	Липа повстиста (срібляста)	Липа войлочная (серебристая)
<i>Ulmus glabra</i>	В'яз голий (гірський)	Вяз шершавый (ильм горный)
<i>Ulmus laevis</i>	В'яз гладенький	Вяз гладкий
<i>Ulmus minor</i>	В'яз малий, берест	Вяз малый
<i>Viburnum × bodnantense</i>	Калина Боднантенська	Калина Боднантенская
<i>Viburnum lantana</i>	Калина цілолиста, гордовина	Калина гордовина

<i>Viburnum opulus</i>	Калина звичайна	Калина обыкновенная
<i>Viburnum rhytidophyllum</i>	Калина зморшкуватолиста	Калина морщинистолистная
<i>Weigela florida</i>	Вейгела квітуча	Вейгела цветущая
<i>Xanthoceras sorbifolium</i>	Ксантоцерас горобинолистий (чекалків горіх)	Ксантоцерас рябинолистный (чекалкин орех)
<i>Ziziphus jujuba</i>	Зізіфус звичайний	Зизифус настоящий
III. Ліани		
<i>Actinidia arguta</i>	Актинідія гостра	Актинидия острая
<i>Actinidia chinensis</i>	Актинідія китайська	Актинидия китайская
<i>Actinidia kolomikta</i>	Актинідія коломікта	Актинидия коломикта
<i>Ampelopsis aconitifolia</i>	Виноградівник аконітолистий	Виноградовник аконитолистный
<i>Ampelopsis brevipedunculata</i>	Виноградівник короткоквітконіжковий	Виноградовник короткоцветоножковый
<i>Aristolochia macrophylla</i>	Хвилівник великолистий	Аристолохия крупнолистная (кирказон трубчатый)
<i>Atragene alpina</i>	Княжик альпійський	Княжик альпийский
<i>Atragene macropetala</i>	Княжик великопелюстковий	Княжик крупнолепестный
<i>Campsis radicans</i>	Кампсис укорінливий (текома)	Кампсис (текома) укореняющийся
<i>Celastrus orbiculatus</i>	Деревозгубник круглолистий	Древогубец круглолистный
<i>Clematis × jackmanii</i>	Ломиніс гірський	Клематис горный
<i>Clematis montana</i>	Ломиніс Жакмана	Клематис Жакмана
<i>Clematis viticella</i>	Ломиніс фіолетовий	Клематис фиолетовый
<i>Fallopia baldschuanica</i>	Гірчак бальджуанський	Фаллопия бальджуанская
<i>Hedera colchica</i>	Плющ колхідський	Плющ колхидский
<i>Hedera helix</i>	Плющ звичайний	Плющ обыкновенный
<i>Humulus lupulus</i>	Хміль звичайний	Хмель обыкновенный
<i>Lonicera × brownii</i>	Жимолость Брауна	Жимолость Брауна

<i>Lonicera caprifolium</i>	Жимолость козолиста (каприфоль)	Жимолость каприфоль
<i>Lonicera henryi</i>	Жимолость Генрі	Жимолость Генри
<i>Lonicera japonica</i>	Жимолость японська	Жимолость японская
<i>Lonicera periclymenum</i>	Жимолость витка	Жимолость выющаяся (немецкая)
<i>Parthenocissus inserta</i>	Дикий виноград прикріплений	Девичий виноград прикрепленный
<i>Parthenocissus tricuspidata</i>	Дикий виноград тригострокінцевий	Девичий виноград триостренный
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	Дикий виноград п'ятилисточковий	Девичий виноград пятилисточковый
<i>Schisandra chinensis</i>	Лимонник китайський	Лимонник китайский
<i>Vitis vinifera</i>	Виноград справжній	Виноград культурный
<i>Wisteria floribunda</i>	Гліцинія багатоквіткова	Глициния обильноцветущая
<i>Wisteria frutescens</i>	Гліцинія кущова	Глициния кустарниковая
<i>Wisteria sinensis</i>	Гліцинія китайська	Глициния китайская
IV. Трав'янисті декоративні багаторічники		
<i>Achillea filipendulina</i>	Деревій таволговий	Тысячелистник таволговый
<i>Achillea millefolium</i>	Деревій звичайний, сорт	Тысячелистник обыкновенный, сорта
<i>Ajuga reptans</i>	Горлянка повзуча	Живучка ползучая
<i>Alyssum montanum</i>	Бурачок гірський	Алиссум (бурачок) горный
<i>Anemone hybrida</i>	Анемона гібридна	Анемона гибридная
<i>Anemone nemorosa</i>	Анемона дібровна	Ветреница дубравная
<i>Aquilegia vulgaris</i>	Орлики звичайні	Аквилегия обыкновенная
<i>Arabis caucasica</i>	Гусимець кавзький	Арабис кавказский
<i>Armeria maritima</i>	Армерія приморська	Армерия приморская
<i>Artemisia schmidtiana</i>	Полин Шмідта	Полынь Шмидта
<i>Artemisia ludoviciana</i>	Полин Людовика	Полынь Людовика
<i>Aruncus dioicus</i>	Таволжник звичайний	Волжанка обыкновенная
<i>Aster alpinus</i>	Айстра альпійська	Астра альпийская

<i>Aster divaricatus</i>	Айстра розкидиста	Астра растопыренная
<i>Aster dumosus</i>	Айстра кущова	Астра кустарниковая
<i>Aster ericoides</i>	Айстра верескова	Астра вересковая
<i>Aster novi-belgii</i>	Айстра ново-бельгійська	Астра ново-бельгийская
<i>Astilbe arendsii</i>	Астильба Арендса	Астильба Арендса
<i>Bergenia cordifolia</i>	Бадан серцелистий	Бадан сердцелистный
<i>Brunnera macrophylla</i>	Бруннера крупнолиста	Брунера крупнолистная
<i>Campanula carpatica</i>	Дзвоники карпатські	Колокольчик карпатский
<i>Campanula glomerata</i>	Дзвоники скупчені	Колокольчик скученный
<i>Campanula punctata</i>	Дзвоники крапкові	Колокольчик точечный
<i>Centaurea dealbata</i>	Волошка підбілена	Василёк подбеленный
<i>Centranthus ruber</i>	Центрантус червоний	Валериана красная
<i>Cerastium tomentosum</i>	Роговик войлочний	Ясколка войлочная
<i>Chrysanthemum</i> × <i>koreanum</i>	Хризантема корейська	Хризантема корейская
<i>Convallaria majalis</i>	Конвалія звичайна	Ландыш майский
<i>Coreopsis grandiflora</i>	Дівочі очка великоцвіті	Кореопсис крупноцветковый
<i>Coreopsis lanceolata</i>	Дівочі очка ланцетоподібні	Кореопсис ланцетовидный
<i>Dendranthema arcticum</i>	Дендратема арктична	Хризантема арктическая
<i>Dianthus deltoides</i>	Гвоздика дельтовидна	Гвоздика травянка
<i>Dianthus plumarius</i>	Гвоздика пірчаста	Гвоздика перистая
<i>Echinacea purpurea</i>	Ехінацея пурпурова	Эхинацея пурпурная
<i>Erigeron speciosus</i>	Злинка гарна	Мелколепестник красивый
<i>Fragaria</i> × <i>hybrida</i>	Полуница, дек. сорти	Земляника гибридная
<i>Gaillardia aristata</i>	Гайлардія остиста	Гайлардия остистая
<i>Geranium hybride</i>	Герань гібридна	Герань гибридная
<i>Helenium</i> × <i>hybridum</i>	Геленіум гібридний	Гелениум гибридный
<i>Helleborus orientalis</i>	Морозник східний	Морозник восточный
<i>Heimerocallis hybrida</i>	Лілійник гібридний	Лилейник гибридный
<i>Heuchera</i> × <i>hybrida</i>	Гейхера гібридна	Гейхера гибридная

<i>Heuchera sanguinea</i>	Гейхера криваво-червона	Гейхера кроваво-красная
<i>Hosta lancifolia</i>	Госта ланцетолиста	Хоста ланцетолистная
<i>Hosta plantaginea</i>	Госта подорожникова	Хоста подорожниковая
<i>Hylotelephium spectabile</i>	Очиток видний	Очитник видный
<i>Iberis sempervirens</i>	Іберійка вічнозелена	Иберис вечнозеленый
<i>Iris × hybrida</i>	Півники бородаті	Ирис бородатый
<i>Iris sibirica</i>	Півники сибірські	Ирис сибирский
<i>Lamium maculatum</i>	Яснотка плямиста	Яснотка пятнистая
<i>Leucanthemum superbum</i>	Королиця велика	Нивяник великолепный
<i>Liatris spicata</i>	Ліатріс колоскова	Лиастрис колосковая
<i>Lychnis chalcidonica</i>	Зоряка звичайна	Зоряка обыкновенная
<i>Lysimachia nummularia</i>	Вербозілля лучне	Вербейник монетчатый
<i>Lysimachia punctata</i>	Вербозілля крапчасте	Вербейник точечный
<i>Lythrum salicaria</i>	Плакун верболистий	Дербенник иволистный
<i>Mentha piperita</i>	М'ята перцева	Мята перечная
<i>Monarda didyma</i>	Монарда двійчаста	Монарда двойчатая
<i>Nepeta × faassenii</i>	Котяча м'ята Фассена	Котовник фассена
<i>Opuntia ficus-indica</i>	Опунція індійська (інжирна)	Опунция индийская (инжирная)
<i>Origanum vulgare</i>	Материнка звичайна	Душица обыкновенная
<i>Pachysandra terminalis</i>	Пахісандра верхівкова	Пахисандра верхушечная
<i>Paeonia tenuifolia</i>	Півонія вузьколиста	Пион тонколистный
<i>Perovskia atriplicifolia</i>	Перовскія лебедолиста	Перовскія лебедолистная
<i>Phlox divaricata</i>	Флокс ґрунтовкривний	Флокс растопыренный
<i>Phlox paniculata</i>	Флокс волотистий	Флокс метельчатый
<i>Phlox subulata</i>	Флокс шилоподібний	Флокс шиловидный
<i>Physostegia virginiana</i>	Фізостегія віргінська	Физостегия виргинская

<i>Platycodon grandiflorus</i>	Широкодзвіночок великоквітковий	Ширококолокольчик крупноцветковый
<i>Potentilla indica</i>	Перстач індійський (дюшенея)	Лапчатка индийская (дюшенея)
<i>Primula denticulata</i>	Первоцвіт дрібнозубчастий	Примула мелкозубчатая
<i>Primula vulgaris</i>	Первоцвіт звичайний	Примула обыкновенная
<i>Pulmonaria saccharata</i>	Медуница цукрова	Медуница сахарная
<i>Pulsatilla vulgaris</i>	Сон звичайний	Прострел обыкновенный
<i>Rudbeckia fulgida</i>	Рудбекія блискуча	Рудбекия блестящая (лучистая)
<i>Rudbeckia × hybrida</i>	Рудбекія гібридна	Рудбекия гибридная
<i>Rudbeckia laciniata</i>	Рудбекія розсічена	Рудбекия рассеченная
<i>Rumex sanguineus var. sanguineus</i>	Щавель криваво- червоний	Щавель кроваво- красный
<i>Sagina subulata</i>	Моховинка голковидна	Мшанка шиловидная
<i>Salvia nemorosa</i>	Шавлія дібровна	Шалфей дубравный
<i>Salvia officinalis</i>	Шавлія лікарська	Шалфей лекарственный
<i>Santolina chamaecyparissus ssp. tomentosa</i>	Сантоліна кипарисовидна	Сантолина кипарисовидная
<i>Saponaria ocymoides</i>	Мильнянка базиликолиста	Мыльнянка базиликолистная
<i>Sedum acre</i>	Очиток їдкий	Очиток едкий
<i>Sedum hybride</i>	Очиток гібридний	Очиток гибридный
<i>Sempervivum sp.</i>	Молодило, види та сорт	Молодило, виды и сорта
<i>Stachys byzantina</i>	Чистець візантійський	Чистец византийский
<i>Teucrium chamaedrys</i>	Самосил гайовий	Дубровник обыкновенный
<i>Thymus citriodorus</i>	Чербець лимоннопахнучий	Тимьян лимоннопахнущий
<i>Thymus praecox</i>	Чебрець ранній	Тимьян ранний
<i>Thymus serpyllum</i>	Чербець повзучий	Тимьян ползучий
<i>Veronica incana</i>	Вероніка сива	Вероника седая
<i>Veronica spicata</i>	Вероніка колосиста	Вероника колосистая

<i>Vinca major</i>	Барвінок великий	Барвинок большой
<i>Vinca minor</i>	Барвінок малий	Барвинок малый
<i>Viola odorata</i>	Фіалка запашна	Фиалка душистая
<i>Yucca gloriosa</i>	Юкка славна	Юкка славная
<i>Yucca filamentosa</i>	Юкка нитчаста	Юкка нитчатая
V. Декоративні злакові та осокові		
<i>Bouteloua gracilis</i>	Бутелуа витончена	Бутелуа изящная (бизонья трава)
<i>Calamagrostis</i> × <i>acutiflora</i>	Куничник гостроквітковий	Вейник остроцветковый
<i>Calamagrostis</i> <i>brachytricha</i>	Куничник коротковолосистий	Вейник бриллиантовый
<i>Carex buchananii</i>	Осока буханана	Осока буханана
<i>Carex comans</i>	Осока кудлата	Осока власовидная (косматая)
<i>Carex muskingumensis</i>	Осока пальмолиста	Осока пальмолистная
<i>Chasmanthium</i> <i>latifolium</i>	Хасмантіум широколистий (уніола)	Хасмантиум (униола) широколистный
<i>Deschampsia cespitosa</i>	Щучник дернистий	Щучка дернистая
<i>Festuca glauca</i>	Костриця сиза	Овсяница сизая
<i>Imperata cylindrica</i>	Імперата циліндрична	Императа цилиндрическая
<i>Koeleria glauca</i>	Кипець сизий	Келерия сизая (тонконог голубой)
<i>Leymus arenarius</i>	Колосняк пісковий	Колосняк песчаный
<i>Miscanthus sinensis</i>	Міскантус китайський	Мискантус китайский
<i>Molinia arundinacea</i>	Молінія очеретяна	Молиния тростниковая
<i>Molinia caerulea</i>	Молінія голуба	Молиния голубая
<i>Nassella tenuissima</i>	Ковила найтонша	Ковыль тончайший
<i>Panicum virgatum</i>	Просо лозоподібне	Просо прутьевидное
<i>Pennisetum</i> <i>alopecuroides</i>	Пенісетум лисохвостий	Пеннисетум лисохвостный
<i>Phalaris arundinacea</i>	Очеретянка звичайна	Двукосточник тростниковый
<i>Phyllostachys</i> <i>bambusoides</i>	Листоколосник бамбуковий	Филлостахис бамбуковидный

VI. Декоративні однорічники		
<i>Ageratum houstonianum</i>	Агератум Хоустона (мексиканський)	Агератум Гаустона (мексиканский)
<i>Amaranthus caudatus</i>	Щириця хвостата	Амарант хвостатий
<i>Amaranthus × hybridus</i> <i>ssp. paniculatus</i>	Щириця волотиста	Амарант метельчатий
<i>Antirrhinum majus</i>	Ротики садові	Львиный зев большой
<i>Begonia semperflorens</i>	Бегонія вічноквітуча	Бегония вечноцветущая
<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i>	Капуста декоративна	Капуста огородная кудрявая, декоративная
<i>Calendula officinalis</i>	Нагідки лікарські	Календула лекарственная (ноготки)
<i>Callistephus chinensis</i>	Айстра садова, китайська	Каллистефус китайский (астра однолетняя)
<i>Catharanthus roseus</i>	Катарантус рожевий	Катарантус розовый
<i>Celosia argentea</i> f. <i>cristata</i>	Целозія гребінчаста	Целозия гребенчатая
<i>Celosia argentea</i> f. <i>plumosa</i>	Целозія пірчаста	Целозия перистая
<i>Cleome spinosa</i>	Клеома колюча	Клеома колючая
<i>Coleus × hybrida</i>	Колеус гібридний	Колеус гибридный
<i>Cosmos bipinnatus</i>	Космея двічі пірчаста	Космея дваждыперистая
<i>Delphinium</i> <i>grandiflorum</i>	Дельфіній великоквітковий	Дельфиниум крупноцветковый
<i>Dolichos lablab</i>	Доліхос звичайний	Долихос обыкновенный (гиацинтовые бобы)
<i>Eschscholzia californica</i>	Ешольція каліфорнійська	Эшшольция калифорнийская (калифорнийский мак)
<i>Euphorbia marginata</i>	Молочай облямований	Молочай окаймленный
<i>Gazania rigens</i>	Газанія жорстка	Газания жестковатая
<i>Helichrysum bracteatum</i>	Безсмертник приквітковий	Гелихризум прицветниковый
<i>Heliotropium</i> <i>peruvianum</i>	Геліотроп перувіанський	Гелиотроп перувианский
<i>Iberis umbellata</i>	Іберіс зонтичний	Иберис зонтичный
<i>Impatiens walleriana</i>	Недотрога Уоллера	Бальзамин Валлера

<i>Ipomoea batatas</i>	Батат	Ипомея батат
<i>Jacobaea maritima</i>	Якобея морська (циннерарія приморська)	Якобея приморская (циннерария морская)
<i>Kochia scoparia</i>	Прутьняк віничний	Кохия вечная
<i>Lathyrus ororatus</i>	Духмяний горошок	Душистый горошек
<i>Lavatera trimestris</i>	Лаватера тримісяна	Лаватера трехмесячная
<i>Limonium sinuatum</i>	Кермек виїмчастий (статія)	Кермек выемчатый (статие)
<i>Linum grandiflorum</i>	Льон великоквітковий	Лен крупноцветковый
<i>Lobelia erinus</i>	Лобелія ерінус	Лобелия ежевидная
<i>Lobularia maritima</i>	Медівниця приморська	Лобулярия морская
<i>Matthiola incana</i>	Левкой (матіола сиза)	Маттиола седая (левкой)
<i>Matthiola bicornis</i>	Матіола дворога	Маттиола двурогая
<i>Mirabilis jalapa</i>	Мірабіліс (нічна красуня)	Мирабилис ялапа (ночная красавица)
<i>Nicotiana glauca</i>	Духм'яний тютюн	Табак крылатый
<i>Nigella damascena</i>	Нігелла дамаська	Чернушка дамасская
<i>Osteospermum ecklonis</i>	Остеоспермум (африканська ромашка)	Остеоспермум (капская маргаритка)
<i>Pelargonium peltatum</i>	Пеларгонія плющелиста	Пеларгония плющелистная
<i>Pelargonium zonale</i>	Пеларгонія смугаста	Пеларгония зональная
<i>Pennisetum glaucum</i>	Пенісетум сизий	Пеннисетум сизый
<i>Pentas lanceolata</i>	Пентас ланцетоподібний	Пентас ланцетный
<i>Petunia × hybrida</i>	Петунія садова, гібридна	Петуния садовая, гибридная
<i>Pharbitis (Ipomoea) purpurea</i>	Ипомея пурпурова (кручені паничі)	Ипомея (Фарбитис) пурпурная
<i>Phaseolus coccineus</i>	Квасоля вогняно- червона	Фасоль огненно-красная (турецкие бобы)
<i>Phlox drummondii</i>	Флокс Друммонда	Флокс Друммонда
<i>Plectranthus coleoides</i>	Плектрантус колеусоподібний	Плектрантус колеусовидный
<i>Portulaca grandiflora</i>	Портулак великоквітковий	Портулак крупноцветковый
<i>Ricinus communis</i>	Рицина звичайна	Клещевина обыкновенная

<i>Salvia splendens</i>	Сальвія блискуча	Сальвия сверкающая (блестящая)
<i>Salvia viridis</i>	Сальвія зелена	Сальвия зеленая, или пестрая
<i>Senecio elegans</i>	Жовтозілля витончене	Крестовник (цинерария) изящный
<i>Sutera (Bacopa) diffusus</i>	Сутера (бакопа) ампельна	Сутера (бакопа) раскидистая
<i>Tagetes erecta</i>	Чорнобривці прямостоячі	Бархатцы прямостоящие (африканские)
<i>Tagetes patula</i>	Чорнобривці відхилені	Бархатцы отклоненные (французские)
<i>Tagetes tenuifolia</i>	Чорнобривці вузьколисті	Бархатцы тонколистные (мексиканские)
<i>Tropaeolum × cultorum</i>	Настурція гібридна	Настурция культурная
<i>Verbena bonariensis</i>	Вербена бонарська	Вербена буэнос-айресская
<i>Verbena × hybrida</i>	Вербена гібридна	Вербена гибридная
<i>Viola × wittrockiana</i>	Фіалка Віттрока (братки)	Фиалка Виттрока (Анютины глазки)
<i>Zinnia elegans</i>	Цинія елегантна	Цинния изящная

VII. Рослини закритого ґрунту

<i>Abutilon hybridum</i>	Абутилон гібридний	Абутилон гибридный
<i>Adiantum capillus-veneris</i>	Адіантум (венерине волосся)	Адиантум венерин волос
<i>Aechmea fasciata</i>	Ехмея смугаста	Эхмея полосатая
<i>Agave americana</i>	Агава американська	Агава американская
<i>Aglaonema commutatum</i>	Аглаонема мінлива	Аглаонема переменчивая
<i>Aglaonema roebelinii</i>	Аглаонема кучерява	Аглаонема кудрявая
<i>Alocasia amazonica</i>	Алоказія амазонська	Алоказия амазонская
<i>Aloe arborescens</i>	Алое деревоподібне	Алоэ древовидное
<i>Aloe vera</i>	Алое вера	Алоэ вера
<i>Anthurium andraeanum</i>	Антуріум андре	Антуриум Андрэ
<i>Araucaria heterophylla</i>	Араукарія різнолиста	Араукария разнолистная

<i>Asparagus densiflorus sprengery</i>	Аспарагус Шпренгера	Аспарагус Шпренгера
<i>Asparagus falcatus</i>	Аспарагус серпоподібний	Аспарагус серповидный
<i>Asparagus setaceus</i>	Холодок пірчастий	Аспарагус перистый
<i>Aspidistra elatior</i>	Аспідістра висока	Аспидистра высокая
<i>Asplenium nidus</i>	Аспленіум гніздовий	Асплениум гнездовой
<i>Astrophytum myriostigma</i>	Астрофітум багаторильцевий	Астрофитум многорыльцевый
<i>Beaucarnea recurvata</i>	Бокарнея відігнута	Бокарнея отогнутая
<i>Begonia coccinea</i>	Бегонія яскраво-червона	Бегония ярко-красная
<i>Begonia semperflorens</i>	Бегонія вічноквітуча	Бегония вечноцветущая
<i>Begonia × tuberhybrida</i>	Бегонія бульбова	Бегония клубневая
<i>Billbergia nutans</i>	Більбергія поникла	Бильбергия поникающая
<i>Calathea crocata</i>	Калатея шафранна	Калатея шафранная
<i>Calathea zebrina</i>	Калатея смугаста	Калатея полосатая
<i>Cereus peruvianus</i>	Цереус перуанський	Цереус перуанский
<i>Chamaedorea elegans</i>	Хамедорея витончена	Хамедорея изящная
<i>Chamaerops humilis</i>	Хамеропс присадкуватий	Хамеропс приземистый
<i>Chlorophytum comosum</i>	Хлорофітум чубатий	Хлорофитум хохлатый
<i>Cissus rhombifolia</i>	Цисус ромболистий	Циссус ромболистный
<i>Citrus limon</i>	Лимон	Лимон
<i>Clivia miniata</i>	Клівія сурикова	Кливия оранжевая (киноварная)
<i>Codiaeum variegatum</i>	Кротон строкатий	Кодиеум пестрый (Кротон)
<i>Cordyline fruticosa</i>	Кордиліна чагарникова (верхівкова)	Кордилина кустарниковая (верхушечная)
<i>Crassula ovata</i>	Товстянка овальна (Грошове дерево)	Толстянка овальная (Денежное дерево)
<i>Cryptanthus acaulis</i>	Криптантус безстебельний	Криптантус бесстебельный
<i>Cyclamen persicum</i>	Цикламен перський	Цикламен персидский
<i>Cyperus alternifolius</i>	Циперус черговолістий	Циперус очереднолистный

<i>Cyrtomium falcatum</i>	Циртомиум серповидний	Циртомиум серповидный
<i>Dieffenbachia seguine</i>	Дифенбахія	Диффенбахия Сегуина
<i>Dracaena fragrans</i>	Драцена духмяна	Драцена душистая
<i>Dracaena reflexa</i> var. <i>angustifolia</i>	Драцена облямована	Драцена окаймленная
<i>Dracaena sanderiana</i>	Драцена Сандера	Драцена Сандера
<i>Dypsis</i> (<i>Chrysalidocarpus</i>) <i>lutescens</i>	Діпсіс (Хризалідокарпус) жовтий	Дипсис (Хризалидокарпус) желтоватый
<i>Echinocactus grusonii</i>	Ехінокактус Грузоні	Эхинокактус Грузони
<i>Epiphyllum oxypetalum</i>	Епіфіліум гостропелюсний	Эпифиллум остролепестный
<i>Epipremnum aureum</i>	Епіпремнум золотистий	Эпипремнум (сциндапус) золотистый
<i>Euphorbia milii</i>	Молочай Міля	Молочай Миля
<i>Euphorbia trigona</i>	Молочай ребристий	Молочай треугольный
<i>Ficus benjamina</i>	Фікус Бенджаміна	Фигус Бенджамина
<i>Ficus binnendijkii</i>	Фікус біннендійка	Фигус Али (биннендийка)
<i>Ficus elastica</i>	Фікус каучуконосний	Фигус каучуконосный
<i>Ficus pumila</i>	Фікус карликовий	Фигус карликовый
<i>Fuchsia × hybrida</i>	Фуксія гібридна	Фуксия гибридная
<i>Haemanthus albiflos</i>	Гемантус білокрітковий	Гемантус белоцветковый
<i>Haworthia margaritifera</i>	Гавортія перлова	Хавортия жемчужная
<i>Hibiscus rosa-sinensis</i>	Гібіск китайський	Гибискус китайский (китайская роза)
<i>Hippeastrum</i>	Гіпеаструм	Гиппеаструм
<i>Hoya carnosa</i>	Хойя м'ясиста (восковий плющ)	Хойя мясистая (восковой плющ)
<i>Hymenocallis festalis</i>	Гіменокаліс ранній	Гименокаллис ранний
<i>Kalanchoe blossfeldiana</i>	Каланхое Блосфельда	Каланхоэ Блоссфельда
<i>Kalanchoe daigremontiana</i>	Каланхое Дегремона	Каланхоэ Дегремона
<i>Laurus nobilis</i>	Лавр благородний	Лавр благородный
<i>Lithops bella</i>	Літопс гарний	Литопс красивый

<i>Mammillaria spinosissima</i>	Мамілярія колюча	Маммилярия колючая
<i>Maranta leuconeura</i>	Маранта біложильчаста	Маранта беложильчатая
<i>Monstera deliciosa</i>	Монстера делікатесна	Монстера деликатесная
<i>Nephrolepis exaltata</i>	Нефролепіс піднесений	Нефролепис возвышенный
<i>Nerium oleander</i>	Олеандр звичайний	Олеандр обыкновенный
<i>Pelargonium graveolens</i>	Пеларгонія духмяна	Пеларгония душистая
<i>Pelargonium zonale</i>	Пеларгонія зональна	Пеларгония зональная
<i>Peperomia caperata</i>	Пеперомія зморшкувата	Пеперомия сморщенная
<i>Peperomia obtusifolia</i>	Пеперомія туполиста	Пеперомия туполистная
<i>Phalaenopsis</i>	Фаленопсіс	Фаленопсис
<i>Philodendron erubescens</i>	Філодендрон червоніючий	Филодендрон краснеющий
<i>Philodendron hederaceum</i>	Філодендрон пліщеподібний (лазячий)	Филодендрон плющевидный (лазящий)
<i>Philodendron selloum</i>	Філодендрон Селло	Филодендрон Селло
<i>Phoenix roebelenii</i>	Фінік Робелена	Финик Робелена
<i>Pilea cadierei</i>	Пілея Кадье	Пилея Кадье
<i>Platynerium bifurcatum</i>	Платіцеріум двовильчастий	Платицеріум двувильчатый
<i>Pteris cretica</i>	Птеріс критський	Птерис критский
<i>Rhipsalidopsis gaertneri</i>	Рипсалідопсіс Гартнера	Рипсалидопсис Гартнера
<i>Rhipsalis pilocarpa</i>	Ріпсаліс пілокарпа	Рипсалис пилокарпа
<i>Ruellia caroliniensis</i>	Руелія каролінська	Руэллия каролинская
<i>Saintpaulia</i>	Сенполія (узамбарська фіалка)	Сенполия (узамбарская фиалка)
<i>Sansevieria trifasciata</i>	Сансевіерія трисмугата	Сансевьерия трехполосая
<i>Schefflera arboricola</i>	Шефлера деревоподібна	Шеффлера древовидная
<i>Schlumbergera truncatus</i>	Шлюмбергера усічена (різдвяник)	Шлюмбергера усеченная (рождественник)
<i>Sedum morganianum</i>	Очиток Моргана	Очиток Моргана
<i>Setcreasea purpurea</i>	Сеткрезія пурпурова	Сеткрезия пурпурная
<i>Spathiphyllum wallisii</i>	Спатифілум Уоліса	Спатифиллум Уоллиса

<i>Strelitzia reginae</i>	Стреліція королівська	Стрелиция королевская
<i>Stromanthe sanguinea</i>	Строманта криваво-червона	Строманта кроваво-красная
<i>Syngonium podophyllum</i>	Сингоній ножколистий	Сингониум ножколистный
<i>Tetraglossis voinierianum</i>	Тетрагліста Вуанье	Тетрагліста Вуанье
<i>Trachycarpus fortunei</i>	Трахікарпус Форчуна	Трахикарпус Форчуна
<i>Tradescantia fluminensis</i>	Традесканція прирічкова	Традесканция приречная
<i>Tradescantia spathacea</i>	Традесканція покривальчаста (реопокривальчасте)	Традесканция покрывальчатая (реопокрывальчатое)
<i>Tradescantia zebrina</i>	Традесканція смугаста	Традесканция полосатая
<i>Washingtonia filifera</i>	Вашингтонія нитчаста	Вашингтония волосистая или нитеносная
<i>Yucca gigantea</i>	Юкка гігантська	Юкка гигантская
<i>Zamioculcas zamiifolia</i>	Заміокулькас замієлистий	Замиокулькас замиелистный

**Рідкісні та зникаючі рослини,
що охороняються в Одеській області**

Таксономічна належність	ЄЧ С	ЧКУ	ЧК ЧМ	ЧС ОО	Інші
ЦАРСТВО РОСЛИНИ – PLANTAE					
Відділ Папоротеподобні – Polypodiophyta					
Клас Папоротевидні – Polypodiopsida					
Родина Marsileaceae					
Марсилія чотирилиста – <i>Marsilea quadrifolia</i> L.		В		В	Берн. конв.
Родина Salviniaceae					
Сальвінія плаваюча – <i>Salvinia natans</i> (L.) All.		Н	(LR)	Р	Берн. конв.
Відділ ГОЛОНАСІННИ – PINOPHYTA					
Клас Гінкговидні – Ginkgopsida					
Родина Ginkgoaceae					
Гінкго дволопатеве – <i>Ginkgo biloba</i> L.				екзот	
Клас Гнетовидні – Gnetopsida					
Родина Ephedraceae					
Ефедра двоколоскова – <i>Ephedra distachya</i> L.			(EN)	НВ	
Клас Хвойні – Pinopsida					
Родина Taxaceae					
Тис негній-дерево – <i>Taxus baccata</i> L.		В		екзот	
Відділ ПОКРИТОНАСІННИ – MAGNOLIOPHYTA					
Клас Однодольні – Liliopsida					
Родина Alliaceae					
Цибуля ведмежа (черемша) – <i>Allium ursinum</i> L.		Н		НВ	
Родина Amaryllidaceae					
Підсніжник Ельвеза – <i>Galanthus elwesii</i> Hook.f.		В		В	CITES
Підсніжник білосніжний (п. звичайний) – <i>Galanthus nivalis</i> L.		Н		В	CITES
Білоцвіт літній – <i>Leucojum aestivum</i> L.		В	(CR)	В	
Осічник пізньоцвітотий (Штернбергія пізньоцвітотва) – <i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. et Kit.		В		В	CITES

Таксономічна належність	ЄЧ С	ЧКУ	ЧК ЧМ	ЧС ОО	Інші
Родина Hyacinthaceae					
Белевалія сарматська – <i>Bellevallia sarmatica</i> (Pall. ex Georgi) Woronow				НВ	
Гіацинтик білий – <i>Hyacinthella leucophaea</i> (K.Koch) Schur.				НВ	
Гадюча цибулька занедбана – <i>Muscari neglectum</i> Guss. ex Ten.				НВ	
Рястка двозначна – <i>Ornithogalum amphibolum</i> Zahar.	I	3		3	
Рястка Буше – <i>Ornithogalum boucheanum</i> (Kunth) Asch.		Н		НВ	
Проліска дволиста – <i>Scilla bifolia</i> L. (<i>Scilla taurica</i> (Regel) Fuss)				НВ	
Родина Convallariaceae					
Конвалія звичайна – <i>Convallaria majalis</i> L. (<i>C. latifolia</i> Mill.)				НВ	
Купина пахуча – <i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce				НВ	
Родина Cyperaceae					
Родина Melanthiaceae (<i>Colchicaceae</i> - ЧКУ)					
Брандушка різнобарвна – <i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker-Gawl.) Spreng.		В		В	
Пізньоцвіт анкарський – <i>Colchicum ancyrense</i> B.L.Burt.		В		В	
Пізньоцвіт Фоміна – <i>Colchicum fominii</i> Bordz.	V	В		В	
Родина Iridaceae					
Шафран Гейфелів – <i>Crocus heuffelianus</i> Herb.		Н		НВ	
Шафран сітчастий – <i>Crocus reticulatus</i> Steven ex Adams		Н		НВ	
Косарики черепитчасті – <i>Gladiolus imbricatus</i> L.		В		В	МСОП (I), Берн. конв.
Півники карликові – <i>Iris pumila</i> L.				НВ	
Родина Liliaceae					
Лілія лісова – <i>Lilium martagon</i> L.		Н		НВ	
Тюльпан бузький – <i>Tulipa hypanica</i> Klokov et Zoz		В		В	

Таксономічна належність	ЄЧ С	ЧКУ	ЧК ЧМ	ЧС ОО	Інші
Тюльпан дібровний – <i>Tulipa quercetorum</i> Klokov et Zoz		В		В	
Тюльпан Шренка – <i>Tulipa schrenkii</i> Regel		В		В	
Родина Orchidaceae					
Пальчатокорінник травневий – <i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes s.l.		Р		З	
Коручка болотна – <i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz		В		В	
Родина Роасеae					
Ковила волосиста – <i>Stipa capillata</i> L.		Н		В	
Ковила Лессінга – <i>Stipa lessingiana</i> Trin. et Rupr.		Н		З	
Ковила пірчаста – <i>Stipa pennata</i> L.		В		В	
Родина Typhaceae					
Рогіз малий – <i>Typha minima</i> Funk.		З		В	Берн. конв.
Клас Дводольні – Magnoliopsida					
Родина Аріасеae					
Миколайчики приморські – <i>Eryngium maritimum</i> L.			(EN)	HB	
Родина Asteraceae					
Цмин пісковий – <i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench				HB	
Родина Betulaceae					
Вільха клейка або чорна – <i>Alnus glutinosa</i> (L.) P.Gaerth. (<i>A. vulgaris</i> Pers.)				HB	
Вільха сіра – <i>Alnus incana</i> (L.) Moench.				HB	
Родина Campanulaceae					
Дзвоники скупчені – <i>Campanula glomerata</i> L. (<i>C. polessica</i> Wissjul.)				HB	
Дзвоники персиколисті – <i>Campanula persicifolia</i> L.				HB	
Родина Celastraceae					
Бруслина карликова – <i>Euonymus nana</i> M.Bieb.		В		В	
Родина Valerianaceae					
Валеріана лікарська – <i>Valeriana officinalis</i> L.				HB	
Родина Droseraceae					

Таксономічна належність	ЄЧ С	ЧКУ	ЧК ЧМ	ЧС ОО	Інші
Альдрованда пухирчаста – <i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.		Р		З	Берн. конв.
Родина Fabaceae					
Карагана скіфська – <i>Caragana scythica</i> (Kom.) Pojark.	Р	В		В	
Родина Menyanthaceae					
Плавун щитolistий – <i>Nymphoides peltata</i> (S.G.Gmel.) Kuntze		В	(LR)	В	
Родина Trapaeeae					
Водяний горіх плаваючий – <i>Trapa natans</i> L. s.l.		Н	(VU)	Р	Берн. конв.
Родина Nymphaeaceae					
Глечики жовті – <i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith				В	
Латаття біле – <i>Nymphaea alba</i> L.				В	
Родина Oleaceae					
Ясен білоцвітний – <i>Fraxinus ornus</i> L.		Р		екзот	
Родина Paeoniaceae					
Півонія тонколиста – <i>Paeonia tenuifolia</i> L.		В		В	Берн. конв.
Родина Fumariaceae					
Ряст ущільнений – <i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.				В	
Родина Primulaceae					
Первоцвіт весняний – <i>Primula veris</i> L.				НВ	
Родина Berberidaceae					
Оставник одеський (гімноспермій одеський) – <i>Gymnospermium odessanum</i> (DC.) Takht.		В		В	МСОП (I)
Родина Ranunculaceae					
Горицвіт весняний – <i>Adonis vernalis</i> L.		Н		НВ	CITES
Горицвіт волзький – <i>Adonis wolgensis</i> Steven ex DC.		Н		НВ	
Анемона лісова – <i>Anemone sylvestris</i> L.				НВ	
Ломиніс цілолистий – <i>Clematis integrifolia</i> L.				НВ	
Сон великий – <i>Pulsatilla grandis</i> Wender.		В		В	Берн. конв.
Сон лучний (С. чорніючий) – <i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill. s.l.		Н		НВ	

Таксономічна належність	ЄЧ С	ЧКУ	ЧК ЧМ	ЧС ОО	Інші
Родина Rhamnaceae					
Жостір фарбувальний – <i>Rhamnus tinctoria</i> Waldst. et Kit.		Р		Р	
Родина Vitaceae					
Виноград лісовий – <i>Vitis sylvestris</i> C.C.Gmel.				НВ	
Родина Rosaceae					
Мигдаль степовий, бобчук – <i>Amygdalus nana</i> L.				НВ	
Слива молдавська – <i>Prunus moldavica</i> Kotov ~ <i>Prunus spinosa</i> L.				НВ	
Берека (горобина берека) – <i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz.		Н		НВ	
Родина Staphyleaceae					
Клокичка периста – <i>Staphylaea pinnata</i> L.		Р		Р	
Родина Lentibulariaceae					
Пухирник малий – <i>Utricularia minor</i> L.		В		З	
Родина Scrophulariaceae					
Наперстянка великоцвіта – <i>Digitalis grandiflora</i> Mill.				НВ	
Родина Violaceae					
Фіалка біла – <i>Viola alba</i> Besser		Р		Р	

Статуси видів:

- у Європейському Червоному списку (ЄЧС): І – невизначені, Е – зникаючі, R – рідкісні, V – вразливі;
- у Червоній книзі України (ЧКУ): З – зникаючий, В – вразливий, Р – рідкісний, Н – неоцінений;
- у Червоній книзі Чорного моря (ЧКЧМ): LR – локально рідкісний, CR – на межі зникнення, EN – під загрозою зникнення, VU – вразливий;
- у Червоному списку Одеської області (ЧСОО): З – зникаючий, В – вразливий, Р – рідкісний, НВ – недостатньо вивчений.

Берн. конв. – Бернська конвенція

CITES – Конвенція CITES

МСОП – Червоний список МСОП

Навчальне видання

Назарчук Юлія Сергіївна, Бондаренко Олена Юріївна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до навчальної літньої практики
з квітникарства та декоративної дендрології

для студентів спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»

Підписано до друку 21.12.2021. Формат 60х90/16

Обсяг 2,1 ум. друк. арк.

Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»

Наклад 100 прим. Зам. № 21031

Видавець і виготовлювач

С.Л. Назарчук

65009, Одеса, Фонтанська дорога, 10.

Тел.: 050 905 23 77. E-mail: selen_odessa@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7024 від 23.12.2019